

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2003/54/EF

af 26. juni 2003

om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 96/92/EF

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55, og artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽²⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/92/EF af 19. december 1996 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽⁴⁾ har bidraget betydeligt til gennemførelsen af det indre marked for elektricitet.

(2) Erfaringerne fra gennemførelsen af det nævnte direktiv viser de fordele, som det indre marked for elektricitet kan føre til i form af effektiviseringsgevinster, prisfald, højere servicestandarder og øget konkurrenceevne. Der er imidlertid stadig betydelige mangler og fortsat muligheder for at få markedet til at fungere bedre. Bl.a. er der behov for konkrete foranstaltninger til sikring af lige konkurrencevilkår på produktionsniveau og mindskelse af risikoen for markedsdominans og aggressiv adfærd, sikring af ikke-diskriminerende transmissions- og distributionstariffer via netadgang på grundlag af tariffer, der offentliggøres, inden de træder i kraft, og sikring af at små og sårbare kunders rettigheder beskyttes, og at der gives oplysninger om, hvilke energikilder der er anvendt til elektricitetsproduktionen, samt en henvisning til kilder, hvor disse er tilgængelige, med oplysninger om deres miljømæssige indvirkning.

(3) Det Europæiske Råd i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 opfordrede til en hurtig indsats for at fuldføre det indre marked for både elektricitet og gas og til at fremskynde liberaliseringen i disse sektorer, idet målet er, at det indre marked bliver velfungerende. Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 6. juli 2000 om Kommissionens anden rapport om liberalisering af energimarkederne Kommissionen til at vedtage en detaljeret tidsplan for opfyldelse af nøje fastlagte målsætninger med henblik på gradvis at opnå fuldstændig liberalisering af energimarkedet.

(4) De rettigheder, der er sikret de europæiske borgere i EF-traktaten — fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser og fri etableringsret — er kun mulige i et helt åbent marked, hvor alle forbrugere frit kan vælge leverandør, og alle leverandører frit kan levere til deres kunder.

(5) De væsentligste hindringer for at gennemføre et velfungerende og konkurrencedygtigt indre marked har blandt andet at gøre med spørgsmål om adgang til nettet, nettarifiering og de forskellige grader af markedsåbning medlemsstaterne imellem.

(6) Det er en forudsætning for velfungerende konkurrence, at der er ikke-diskriminerende, gennemsigtig adgang til nettene til rimelige priser.

(7) En vigtig forudsætning for at få gennemført det indre marked for elektricitet er ikke-diskriminerende adgang til transmissions- og distributionssystemoperatørens net. En transmissions- eller distributionssystemoperatør kan omfatte et eller flere selskaber.

(8) For at sikre reel, ikke-diskriminerende netadgang vil det være hensigtsmæssigt, at distributions- og transmissions-systemerne drives som selskabsretligt adskilte enheder, hvor der forekommer vertikalt integrerede selskaber. Kommissionen bør vurdere foranstaltninger med samme virkning, som er udviklet af medlemsstaterne for at opfylde dette krav, og i givet fald indgive forslag til ændring af dette direktiv. Det vil desuden være hensigtsmæssigt, at transmissions- og distributionssystemoperatører har reel beslutningskompetence med hensyn til, hvilke aktiver der er nødvendige for at vedligeholde, drive og udvikle nettene, når de pågældende aktiver ejes og drives af vertikalt integrerede selskaber. Det er nødvendigt, at distributionssystemoperatørers og transmis-

⁽¹⁾ EFT C 240 E af 28.8.2001, s. 60, og EFT C 227 E af 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EFT C 36 af 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 13.3.2002 (EUT C 47 E af 27.2.2003, s. 350), Rådets fælles holdning af 3.2.2003 (EUT C 50 E af 4.3.2003, s. 15) og Europa-Parlamentets afgørelse af 4.6.2003 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EFT L 27 af 30.1.1997, s. 20.

sionssystemoperatørers uafhængighed sikres, særlig med hensyn til produktions- og forsyningsinteresser. Der bør derfor indføres uafhængige ledelsesstrukturer mellem distributionssystem- og transmissionssystemoperatører og produktions- og forsyningselskaber.

Det er imidlertid vigtigt at sondre mellem sådan selskabsretlig adskillelse og ejerskabsmæssig adskillelse. Selskabsretlig adskillelse indebærer ikke nogen ændring med hensyn til ejerskab til aktiver, og der er intet til hinder for ensartede eller identiske beskæftigelsesvilkår i alle dele af et vertikalt integreret selskab. En ikke-diskriminerende beslutningsproces bør sikres gennem organisatoriske foranstaltninger med hensyn til de ansvarlige beslutningstageres uafhængighed.

- (9) I forbindelse med mindre systemer skal hjælpefunktioner eventuelt sikres af transmissionssystemoperatører (TSO), der er sammenkoblet med det lille system.
- (10) Da dette direktiv ikke vedrører spørgsmål om ejerskab, erindres der om, at såfremt et selskab, der varetager transmission eller distribution og i sin retlige form er adskilt fra selskaber, der varetager produktions- og/eller forsyningsaktiviteter, kan de udpegede systemoperatører være det samme selskab som det, der ejer infrastrukturen.
- (11) For ikke at pålægge små distributionsselskaber en uforholdsmæssig stor finansiel og administrativ byrde bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne undtage disse fra kravene om selskabsretlig adskillelse vedrørende distribution.
- (12) Bevillingsprocedurerne bør ikke føre til en administrativ byrde, der står i misforhold til elektricitetsproducenternes størrelse og potentielle indvirkning.
- (13) Der bør træffes yderligere foranstaltninger for at sikre gennemsigtige og ikke-diskriminerende tariffer for adgang til nettene. Disse tariffer skal gælde for alle systembrugere på et ikke-diskriminerende grundlag.
- (14) For at gøre det lettere for et elektricitetsselskab, der er etableret i en medlemsstat, at indgå aftaler om levering af elektricitet til privilegerede kunder i en anden medlemsstat, bør medlemsstaterne og, hvor relevant, de nationale regulerende myndigheder arbejde hen imod mere ensartede vilkår og den samme adgang til frit at vælge leverandør i hele det indre marked.

(15) Det er vigtigt, at der finder en effektiv regulering sted, som forstås af en eller flere nationale regulerende myndigheder, med henblik på at sikre ikke-diskriminerende adgang til nettet. Medlemsstaterne præciserer de regulerende myndigheders opgaver, kompetence og administrative beføjelser. Det er væsentligt, at de regulerende myndigheder tillægges det samme minimum af kompetence i alle medlemsstater. Disse myndigheder bør have kompetence til at fastsætte eller godkende tarifferne eller i det mindste de metoder, der ligger til grund for beregningen af transmissions- og distributionstariffer. For at undgå usikkerhed og dyre og tidskrævende stridigheder bør disse tariffer offentliggøres, inden de træder i kraft.

(16) Kommissionen har tilkendegivet, at den agter at ned sætte en gruppe af europæiske regulerende myndigheder for elektricitet og gas, som vil være et passende rådgivende instrument til fremme af samarbejdet og samordningen mellem nationale regulerende myndigheder med henblik på at fremme udviklingen af det indre marked for elektricitet og gas og opnå en ensartet anvendelse i medlemsstaterne af dette direktiv, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 98/30/EF ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽²⁾.

(17) For at sikre en effektiv markedsadgang for alle markedsdeltagere, herunder nye selskaber, er det nødvendigt at indføre ikke-diskriminerende og omkostningsrelaterede balanceringsmekanismer. Så snart elektricitetsmarkedet er tilstrækkeligt smidigt, bør dette opnås ved indførelse af gennemsigtige markedsbaserede mekanismer for forsyning og køb af elektricitet, som der er behov for inden for rammerne af balanceringskravene. Så længe et sådant smidigt marked ikke findes, bør de regulerende myndigheder spille en aktiv rolle for at sikre, at tarifferne for balanceringsydelse er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne. Samtidig bør der opstilles passende incitamenter til at balancere produktion og forbrug af elektricitet og til ikke at bringe systemet i fare.

(18) De nationale regulerende myndigheder bør selv kunne fastsætte eller godkende tariffer eller de metoder, der ligger til grund for beregningen af tarifferne, på grundlag af et forslag fra transmissionssystemoperatører eller distributionssystemoperatører eller på grundlag af et forslag, som disse operatører og brugerne af nettene er enige om. Ved udførelsen af disse opgaver bør de nationale regulerende myndigheder sikre, at transmissions- og distributionstarifferne er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne, og tage hensyn til de langsigtede,

⁽¹⁾ Se side 57 i denne EUT.

⁽²⁾ Se side 1 i denne EUT.

marginale, sparede netomkostninger som følge af decentral produktion og foranstaltninger til efterspørgselsstyring.

netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet og decentraliseret produktion af elektricitet, er vigtige elementer til at sikre en stabil elektricitetsforsyning.

- (19) Hele Fællesskabets industri og handel, herunder små og mellemstore virksomheder og alle Fællesskabets borgere, som har økonomisk gavn af det indre marked, bør også kunne opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau navnlig private, og i det omfang, medlemsstaterne finder det hensigtsmæssigt, bør mindre virksomheder kunne gives forsyningspligtgarantier, især med hensyn til forsynings-sikkerhed og rimelige tariffer, såvel ud fra en rimelighedsbetragtning som af hensyn til konkurrenceevnen og for indirekte at skabe beskæftigelse.
- (20) Elektricitetskunderne skal frit kunne vælge leverandør. Der bør imidlertid gås etapevis frem, når det drejer sig om gennemførelse af det indre elektricitetsmarked, således at virksomhederne kan tilpasse sig og for at sikre, at der findes tilstrækkelige foranstaltninger og systemer til at beskytte kundernes interesser, og sikre, at de har en reel og effektiv ret til at vælge leverandør.
- (21) En gradvis markedsåbning hen mod fuld konkurrence bør snarest muligt fjerne forskellene medlemsstaterne imellem. Der bør sikres gennemsigtighed og sikkerhed i forbindelse med direktivets gennemførelse.
- (22) Næsten alle medlemsstater har valgt at sikre konkurrence inden for elektricitetsfremstilling gennem en gennemsigtig bevillingsprocedure. Medlemsstaterne bør dog sikre muligheden for at bidrage til forsyningsikkerhed ved iværksættelse af en udbudsprocedure eller en tilsvarende procedure, hvis der ikke opbygges tilstrækkelig elektricitetsproduktionskapacitet på grundlag af bevillingsproceduren. Medlemsstaterne bør af hensyn til miljøbeskyttelsen og fremme af helt ny teknologi have mulighed for at gøre ny kapacitet til genstand for udbud på grundlag af offentliggjorte kriterier. Ny kapacitet omfatter bl.a. vedvarende energikilder og samproduktionen af el og varme.
- (23) Af hensyn til forsyningsikkerheden må balancen mellem udbud og efterspørgsel overvåges i hver enkelt medlemsstat, efterfulgt af en rapport om situationen på fællesskabsplan, under hensyntagen til sammenkoblingskapaciteten mellem de forskellige områder. Denne overvågning bør finde sted i tilstrækkelig god tid, så der kan træffes passende foranstaltninger, hvis forsyningsikkerheden er truet. Etablering og vedligeholdelse af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet, bør bidrage til at sikre en stabil elektricitetsforsyning. Etablering og vedligeholdelse af den nødvendige

- (24) Medlemsstaterne skal sikre, at privatkunder og, når medlemsstaterne anser det for hensigtsmæssigt, små virksomheder nyder samme ret til at få leveret elektricitet af en bestemt kvalitet til klart sammenlignelige, gennemsigtige og rimelige priser. For at sikre, at der opretholdes høje standarder for offentlige tjenesteydelser i Fællesskabet, skal alle foranstaltninger truffet af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne for dette direktiv regelmæssigt meddeles Kommissionen. Kommissionen offentliggør regelmæssigt en rapport, der analyserer de foranstaltninger, der er truffet på nationalt plan for at opfylde målsætningerne for offentlige tjenesteydelser, og sammenligner deres effektivitet med henblik på at fremsætte anbefalinger vedrørende foranstaltninger på nationalt plan for at opnå høje standarder for offentlige tjenesteydelser.

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at beskytte sårbare kunder i forbindelse med det indre marked for elektricitet. Sådanne foranstaltninger kan være forskellige alt efter de særlige omstændigheder i den pågældende medlemsstat og kan eventuelt omfatte specifikke foranstaltninger vedrørende betaling af elektricitetsregninger eller mere generelle foranstaltninger, der træffes inden for den sociale sikringsordning. Såfremt forsyningspligten også omfatter små virksomheder, kan foranstaltninger til at sikre, at denne forsyningspligt varetages, være forskellige for husholdninger og små virksomheder.

- (25) Kommissionen har tilkendegivet, at den er villig til at tage initiativer, især med hensyn til omfanget af mærkningsbestemmelserne, herunder hvorledes information om den miljømæssige indvirkning i det mindste i form af CO₂-emissioner og radioaktivt affald fra elektricitetsproduktion fra forskellige energikilder kan tilvejebringes på en gennemsigtig, lettilgængelig og sammenlignelig måde i hele EU, og hvorledes medlemsstaternes foranstaltninger for at kontrollere nøjagtigheden af leverandørernes oplysninger kan forenkles.
- (26) Overholdelse af offentlige tjenesteydelser er et grundlæggende krav i dette direktiv, og det er vigtigt, at der i direktivet opstilles fælles minimumstandarder, som alle medlemsstater skal overholde, og hvormed der tages hensyn til målsætningerne om forbrugerbeskyttelse, forsyningsikkerhed, miljøbeskyttelse og ensartede konkurrence niveauer i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at kravene til offentlige tjenesteydelser kan fortolkes nationalt på baggrund af nationale forhold, idet det forudsættes, at fællesskabslovgivningen overholdes.

- (27) Medlemsstaterne kan udpege en forsyningspligtig leverandør. Denne kan være salgsafdelingen i et vertikalt integreret selskab, der også varetager distributionsfunktioner, såfremt det opfylder dette direktivs krav om adskillelse.
- (28) Foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne om social og økonomisk samhørighed, kan især omfatte relevante økonomiske incitamenter, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet. Disse ordninger kan omfatte mekanismer til sikring af den nødvendige investering.
- (29) I det omfang foranstaltninger truffet af medlemsstaterne til opfyldelse af offentlige serviceforpligtelser er statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, skal Kommissionen underrettes i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.
- (30) Kravet om at meddele Kommissionen eventuelle afslag på tilladelse til at etablere ny produktionskapacitet har vist sig at være en unødvendig administrativ byrde og bør derfor fjernes.
- (31) Målene for dette direktiv, nemlig oprettelse af et velfungerende indre marked for elektricitet med lige konkurrenceforhold, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af foranstaltningens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (32) I lyset af erfaringen med anvendelsen af Rådets direktiv 90/547/EØF af 29. oktober 1990 om transit af elektricitet gennem de overordnede net ⁽¹⁾ bør der træffes foranstaltninger for at sikre ensartede og ikke-diskriminerende adgangsordninger for transmission, herunder grænseoverskridende transmission af elektricitet medlemsstaterne imellem. For at sikre ensartet behandling ved adgang til elektricitetsnet, også i tilfælde af transit, bør nævnte direktiv ophæves.
- (33) Da de ændringer, der skal foretages i direktiv 96/92/EF, er omfattende, er det af hensyn til klarheden mest rationelt at omarbejde de pågældende bestemmelser.
- (34) Dette direktiv respekterer de fundamentale rettigheder og overholder de principper, der er nedfældet navnlig i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

Anvendelsesområde

I dette direktiv fastsættes fælles regler for produktion, transmission, distribution og forsyning af elektricitet. Det fastlægger regler for, hvorledes elektricitetssektoren skal organiseres og fungere, hvordan der opnås adgang til markedet, hvilke kriterier og procedurer der skal anvendes ved indkaldelse af tilbud og udstedelse af bevillinger, samt hvorledes systemerne skal drives.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »produktion«: fremstilling af elektricitet
- 2) »producent«: en fysisk eller juridisk person, der fremstiller elektricitet
- 3) »transmission«: transport af elektricitet via det sammenkoblede system for meget høj spænding og højspænding med henblik på levering af elektricitet til endelige kunder eller distributionselskaber, men ikke forsyning
- 4) »transmissionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af transmissionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter transmission af elektricitet
- 5) »distribution«: transport af elektricitet via høj-, mellem- og lavspændingsdistributionssystemer med henblik på levering af elektricitet til kunder, men ikke forsyning
- 6) »distributionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af distributionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer, og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter distribution af elektricitet
- 7) »kunder«: grossister og endelige elektricitetskunder
- 8) »grossister«: enhver fysisk eller juridisk person, der køber elektricitet med henblik på videresalg inden for eller uden for det system, hvor den pågældende er etableret

⁽¹⁾ EFT L 313 af 13.11.1990, s. 30. Senest ændret ved Kommissionens direktiv 98/75/EF (EFT L 276 af 13.10.1998, s. 9).

- 9) »endelige kunder«: kunder, der køber elektricitet til eget brug
- 10) »privatkunder«: kunder, der køber elektricitet til deres eget husholdningsforbrug, men ikke til erhvervmæssig virksomhed
- 11) »erhvervskunder«: alle fysiske eller juridiske personer, der køber elektricitet, der ikke er til brug i deres egen husholdning; udtrykket »erhvervskunder« omfatter også producenter og grossister
- 12) »privilegerede kunder«: kunder, som frit kan købe elektricitet fra en leverandør efter eget valg, jf. artikel 21 i dette direktiv
- 13) »samkøringslinjer«: udstyr, der anvendes til at sammenkoble elektricitetssystemer
- 14) »sammenkoblet system«: en række transmissions- og distributionssystemer, der er indbyrdes forbundet ved hjælp af en eller flere samkøringslinjer
- 15) »direkte linje«: enten en elektricitetsforbindelse, der forbinder et isoleret produktionsanlæg med en isoleret kunde, eller en elektricitetsforbindelse, som forbinder en elektricitetsproducent og en forsyningsvirksomhed med henblik på direkte forsyning af deres egne faciliteter, datterselskaber og privilegerede kunder
- 16) »økonomisk rangfølge«: rangfølgen af elektricitetsforsyningskilder ud fra økonomiske kriterier
- 17) »hjælpefunktioner«: alle funktioner, der er nødvendige for driften af et transmissions- eller distributionssystem
- 18) »systembrugere«: alle fysiske eller juridiske personer, der forsyner eller forsynes fra et transmissions- eller distributionssystem
- 19) »forsyning«: salg, herunder videresalg, af elektricitet til kunder
- 20) »integreret elektricitetsselskab«: et vertikalt eller horisontalt integreret selskab
- 21) »vertikalt integreret selskab«: et selskab eller en gruppe af selskaber, hvis indbyrdes forhold er defineret i artikel 3, stk. 3, i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med virksomhedssammenslutninger⁽¹⁾, såfremt selskabet eller gruppen udøver mindst en af følgende former for aktivitet: transmission eller distribution, og mindst en af følgende former for aktivitet: produktion eller forsyning af elektricitet
- 22) »tilknyttet selskab«: en tilknyttet virksomhed efter artikel 41 i Rådets syvende direktiv 83/349/EØF af 13. juni 1983 på grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g) (*), om konsoliderede regnskaber⁽²⁾ og/eller en associeret virksomhed efter artikel 33, stk. 1, i nævnte direktiv og/eller et selskab, som tilhører samme selskabsdeltagere
- 23) »horisontalt integreret selskab«: et selskab, der udøver mindst en af følgende former for aktivitet: produktion i salgsøjemed, transmission, distribution eller forsyning af elektricitet, sideløbende med en anden ikke-elektricitetsrelateret aktivitet
- 24) »udbudsprocedure«: en procedure, hvorved planlagte ekstrabehov og planlagt erstatningskapacitet dækkes af forsyninger fra ny eller bestående produktionskapacitet
- 25) »langtidsplanlægning«: planlægning af behovet for investering i produktions-, transmissions- og distributionskapacitet på lang sigt med henblik på at tilfredsstille systemets efterspørgsel efter elektricitet og sikre forsyninger til kunderne
- 26) »lille isoleret system«: ethvert system med et forbrug på under 3 000 GWh i 1996, som får mindre end 5 % af sit årlige forbrug dækket via sammenkobling med andre systemer
- 27) »mikro isoleret system«: ethvert system med et forbrug på under 500 GWh i 1996, uden forbindelse til andre systemer
- 28) »sikkerhed«: såvel forsynings- og leveringssikkerhed som teknisk sikkerhed
- 29) »energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring«: en global eller integreret metode, der har til formål at påvirke elektricitetsforbrugets størrelse og tidspunkter med henblik på at nedsætte det primære energiforbrug og spidsbelastninger ved at prioritere investeringer i energieffektivitetsforanstaltninger eller andre foranstaltninger som afbrydelige forsyningskontrakter i forhold til investeringer til forøgelse af produktionskapaciteten, når de i betragtning af de positive virkninger for miljøet som følge af det nedsatte energiforbrug og de dertil knyttede forsyningssikkerheds- og distributionsomkostningsaspekter er den mest effektive og økonomiske valgmulighed

⁽¹⁾ EFT L 395 af 30.12.1989, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1310/97 (EFT L 180 af 9.7.1997, s. 1).

(*) Titlen på direktiv 83/349/EØF er justeret under hensyntagen til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdam-traktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til traktatens artikel 54, stk. 3, litra g).

⁽²⁾ EFT L 193 af 18.7.1983, s. 1. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/65/EF (EFT L 283 af 27.10.2001, s. 28).

- 30) »vedvarende energikilder«: vedvarende, ikke-fossile energikilder (vind, sol, geotermisk varme, bølge- og tidevandsenergi, vandkraft, biomasse, lossepladsgas, gas fra rensningsanlæg og biogas)
- 31) »decentral produktion«: produktionsanlæg, der er tilsluttet distributionssystemet.

KAPITEL II

GENERELLE REGLER FOR SEKTORENS ORGANISATION

Artikel 3

Offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse

1. Medlemsstaterne påser på grundlag af deres institutionelle opbygning og under behørig iagttagelse af subsidiaritetsprincippet, at elektricitetselskaber drives efter dette direktivs principper, jf. dog stk. 2, med henblik på at etablere et konkurrencebaseret, sikkert og miljømæssigt bæredygtigt elektricitetsmarked. De afstår fra at forskelsbehandle disse selskaber for så vidt angår såvel rettigheder som forpligtelser.

2. Medlemsstaterne kan under fuld iagttagelse af de relevante bestemmelser i traktaten, særlig artikel 86, ud fra almindelig økonomisk interesse pålægge selskaber i elektricitetssektoren offentlige serviceforpligtelser, som kan omfatte leveringeres sikkerhed, herunder forsyningssikkerhed, regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse, herunder energieffektivitet og klimabeskyttelse. Disse forpligtelser skal være klart definerede, og de skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare, og de skal sikre EU-elektricitetselskaber lige adgang til de nationale forbrugere. I relation til forsyningssikkerhed, energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring og til opfyldelse af miljømålsætningerne, som nævnt i dette stykke, kan medlemsstaterne indføre langtidslægningsplanlægning, idet de tager hensyn til, at tredjeparter eventuelt ønsker at få adgang til systemet.

3. Medlemsstaterne sikrer, at alle privatkunder og, når medlemsstaterne anser det for hensigtsmæssigt, små virksomheder, nemlig virksomheder med under 50 ansatte og en årlig omsætning eller balance på højst 10 mio. EUR, omfattes af en forsyningspligt, dvs. har ret til at få leveret elektricitet af en bestemt kvalitet til rimelige, let og klart sammenlignelige og gennemsigtige priser på deres område. Medlemsstaterne kan for at sikre forsyningspligt med henblik herpå udpege en forsyningspligtig leverandør. Medlemsstaterne skal pålægge distributionsselskaberne en forpligtelse til at tilslutte kunderne til deres net i henhold til vilkår, betingelser og tariffer, som er fastlagt efter proceduren i artikel 23, stk. 2. Dette direktiv er

ikke til hinder for, at medlemsstaterne styrker de private, små og mellemstore forbrugeres markedsposition ved at fremme mulighederne for, at denne forbrugergruppe frivilligt kan lade sig repræsentere samlet.

Første afsnit gennemføres på en gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde og er ikke til hinder for, at markedet åbnes, jf. artikel 21.

4. Såfremt der ydes økonomisk kompensation, andre former for kompensation og enerettigheder fra en medlemsstat til opfyldelse af forpligtelserne i stk. 2 og 3, skal dette ske på en ikke-diskriminerende og gennemsigtig måde.

5. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger til at beskytte de endelige kunder og sikrer især, at der er passende sikkerhedsforanstaltninger, der beskytter sårbare kunder, herunder foranstaltninger for at hjælpe dem med at undgå afbrydelser af energiforsyningen. I den forbindelse kan medlemsstaterne træffe foranstaltninger for at beskytte endelige kunder i fjerntliggende områder. De sikrer et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, især for så vidt angår gennemsigtighed i kontraktbetingelser og -vilkår, almindelig information og ordninger for bilæggelse af tvister. Medlemsstaterne sikrer, at privilegerede kunder reelt kan skifte til en ny leverandør. Med hensyn til i det mindste privatkunder omfatter disse foranstaltninger de tiltag, der omhandles i bilag A.

6. Medlemsstaterne sikrer, at elektricitetsleverandører i eller med de regninger og i det salgsfremmende materiale, der sendes til den endelige kunde, anfører:

- a) hver energikildes bidrag til leverandørens samlede brændsels sammensætning i det foregående år
- b) i det mindste en henvisning til eksisterende kilder, som f.eks. et websted, hvorfra der er offentlig adgang til oplysninger om miljøpåvirkning i det mindste i form af CO₂-emissioner og radioaktivt affald som følge af den elektricitet, som er produceret ved hjælp af leverandørens samlede brændsels sammensætning i det foregående år.

Med hensyn til elektricitet, der leveres via en elektricitetsbørs eller importeres fra et selskab uden for Fællesskabet, kan de samlede tal, som børsen eller det pågældende selskab har fremlagt for det foregående år, anvendes.

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at leverandørernes oplysninger til deres kunder i henhold til denne artikel er pålidelige.

7. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger med henblik på at opfylde målsætningerne for social og økonomisk samhørighed, miljøbeskyttelse, som kan omfatte energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring og midler til bekæmpelse af klimaændringer og forsyningssikkerhed. Sådanne foranstaltninger

ger kan især omfatte passende økonomiske incitamenter, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet til vedligeholdelse og etablering af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet.

8. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende artikel 6, 7, 20 og 22, for så vidt anvendelsen retligt eller faktisk ville hindre opfyldelsen af de forpligtelser, der er pålagt elektricitetsselskaber under hensyn til almen økonomisk interesse, og for så vidt udviklingen af samhandelen ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse. I henhold til dette direktiv og til artikel 86 i traktaten omfatter Fællesskabets interesse bl.a. konkurrence i forbindelse med privilegerede kunder.

9. Medlemsstaterne underretter efter gennemførelsen af dette direktiv Kommissionen om alle de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at opfylde forsyningspligten og offentlige serviceforpligtelser, herunder forbrugerbeskyttelse og miljøbeskyttelse, og deres mulige virkninger på den nationale og internationale konkurrence, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette direktiv. De underretter derefter hvert andet år Kommissionen om enhver ændring, der foretages i sådanne foranstaltninger, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette direktiv.

Artikel 4

Overvågning af forsynings sikkerheden

Medlemsstaterne sikrer overvågningen af forsynings sikkerheden. Hvis medlemsstaterne finder det hensigtsmæssigt, kan de overdrage denne opgave til de i artikel 23, stk. 1, nævnte regulerende myndigheder. Overvågningen omfatter navnlig udbuds/ efterspørgselsbalancen på det nationale marked, den forventede fremtidige efterspørgsel og den påtænkte supplerende kapacitet, der er under planlægning eller etablering, såvel som nettenes kvalitet og vedligeholdelsesniveau samt foranstaltninger til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører. De kompetente myndigheder offentliggør senest den 31. juli hvert andet år en rapport, der angiver resultaterne af overvågningen af disse forhold samt eventuelle trufne eller påtænkte foranstaltninger i forbindelse hermed, og sender omgående denne rapport til Kommissionen.

Artikel 5

Tekniske forskrifter

Medlemsstaterne påser, at der defineres tekniske sikkerhedskriterier, og at der udarbejdes og offentliggøres tekniske forskrifter for de mindstekrav med hensyn til konstruktion og drift, som produktionsanlæg, distributionssystemer, direkte tilsluttede kunders udstyr, samkøringsforbindelser og direkte linjer skal opfylde for at kunne blive tilsluttet systemet. Disse tekniske forskrifter skal sikre systemernes interoperabilitet, og de skal være objektive og ikke-diskriminerende. De meddeles Kommissionen

i overensstemmelse med artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester ⁽¹⁾.

KAPITEL III

PRODUKTION

Artikel 6

Bevillingsprocedure med henblik på ny kapacitet

1. Ved etablering af ny produktionskapacitet anvender medlemsstaterne en bevillingsprocedure med objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.
2. Medlemsstaterne fastsætter kriterierne for tildeling af bevillinger til etablering af produktionskapacitet på deres område. Disse kriterier kan vedrøre følgende:
 - a) elektricitetssystemets, anlæggenes og tilhørende udstyrs sikkerhed og pålidelighed
 - b) beskyttelse af folkesundheden og sikkerheden
 - c) miljøbeskyttelse
 - d) arealanvendelse og placering
 - e) anvendelse af offentligt område
 - f) energieffektivitet
 - g) arten af de primære energikilder
 - h) bevillingsansøgerens karakteristika såsom teknisk, økonomisk og finansiell formåen
 - i) overensstemmelse med foranstaltninger, der er indført i medfør af artikel 3.
3. Medlemsstaterne sikrer, at der ved bevillingsprocedurerne for små og/eller decentrale producenter tages hensyn til deres begrænsede størrelse og potentielle indvirkning.

4. Bevillingskriterierne og -procedurerne offentliggøres. Ved afslag på en bevillingsansøgning underrettes ansøgeren om grundene. Disse grunde skal være objektive, ikke-diskriminerende, velfunderede og behørigt dokumenterede. Ansøgeren skal have mulighed for at påklage afgørelsen.

⁽¹⁾ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37. Ændret ved direktiv 98/48/EF (EFT L 217 af 5.8.1998, s. 18).

Artikel 7

Udbud med henblik på ny kapacitet

1. Medlemsstaterne skal af hensyn til forsyningssikkerheden sørge for, at der kan indføres ny kapacitet eller foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring ved anvendelse af en udbudsprocedure eller en anden procedure, der opfylder samme krav om gennemsigtighed og ikke-diskrimination, på grundlag af offentliggjorte kriterier. Disse procedurer kan imidlertid kun iværksættes, hvis den produktionskapacitet, der etableres i henhold til bevillingsproceduren eller de foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring, der træffes, ikke er tilstrækkelige til at garantere forsyningssikkerheden.

2. Medlemsstaterne kan af hensyn til miljøbeskyttelsen og fremme af helt ny teknologi sørge for, at ny kapacitet kan gøres til genstand for et udbud på grundlag af offentliggjorte kriterier. Dette udbud kan vedrøre ny kapacitet eller foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring. Der kan imidlertid kun iværksættes en udbudsprocedure, hvis den produktionskapacitet, der etableres i henhold til bevillingsproceduren, eller de foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring, der træffes, ikke er tilstrækkelige til at nå disse mål.

3. Nærmere oplysninger om udbudsproceduren vedrørende produktionskapacitet og foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende* mindst seks måneder inden sidste frist for indgivelse af tilbud.

Udbudsbetingelserne stilles til rådighed for alle interesserede selskaber, som er etableret på en medlemsstats område, så betids, at de pågældende selskaber har en rimelig frist til at indgive tilbud.

For at sikre gennemsigtighed og ikke-diskrimination skal udbudsbetingelserne indeholde en detaljeret beskrivelse af aftalespecifikationerne og af den procedure, som skal følges af alle tilbudsgivere, samt en udtømmende liste over de kriterier, som lægges til grund ved udvælgelsen af tilbudsgiverne og tildelingen af aftalen, herunder incitamenten som f.eks. offentlige tilskud, som er omfattet af udbuddet. Specifikationerne kan også vedrøre de forhold, der er nævnt i artikel 6, stk. 2.

4. Når udbuddet gælder den fornødne produktionskapacitet, skal der også tages hensyn til tilbud om langtidsgaranteret elektricitetsforsyning fra bestående produktionsenheder, hvis det ekstra behov kan dækkes på denne måde.

5. Medlemsstaterne udpeger en myndighed, et offentligt organ eller et privat organ, der er uafhængigt af produktion, transmission, distribution og forsyning af elektricitet, og som kan være en regulerende myndighed som omhandlet i artikel 23, stk. 1, som ansvarlig for tilrettelæggelsen og overvågningen af samt kontrollen med udbudsproceduren, jf. stk. 1-4. Hvis en transmissionssystemoperatør, hvad angår ejerskab, er fuldstæn-

dig uafhængig af andre aktiviteter, der ikke vedrører transmissionssystemet, kan transmissionssystemoperatøren udpeges som det ansvarlige organ for tilrettelæggelse og overvågning af samt kontrol med udbudsproceduren. Denne myndighed eller dette organ træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre fortroligheden af de oplysninger, som tilbuddene indeholder.

KAPITEL IV

DRIFT AF TRANSMISSIONSSYSTEMER

Artikel 8

Udpegning af transmissionssystemoperatører

For en periode, der fastsættes af medlemsstaterne under hensyn til effektivitet og økonomisk balance, skal medlemsstaterne udpege eller anmode de selskaber, som ejer transmissionssystemer, om at udpege en eller flere transmissionssystemoperatører. Medlemsstaterne påser, at transmissionssystemoperatører handler i overensstemmelse med artikel 9-12.

Artikel 9

Transmissionssystemoperatørernes opgaver

Hver transmissionssystemoperatør er ansvarlig for:

- a) at sikre, at systemet til stadighed kan imødekomme rimelige krav om transmission af elektricitet
- b) at bidrage til forsyningssikkerheden ved en passende transmissionskapacitet og et pålideligt system
- c) at styre energistrømmene i systemet under hensyntagen til udvekslingerne med andre sammenkoblede systemer. Med henblik herpå skal transmissionssystemoperatøren sikre et sikkert, pålideligt og effektivt elektricitetssystem og i den forbindelse sørge for, at de nødvendige hjælpefunktioner er til rådighed, for så vidt dette kan ske uafhængigt af andre transmissionssystemer, som systemet er sammenkoblet med
- d) at give operatørerne for eventuelle andre systemer, som hans system er sammenkoblet med, de oplysninger, som er nødvendige for en sikker og effektiv drift af det sammenkoblede system og for samordnet udbygning og interoperabilitet
- e) ikke at forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og navnlig ikke at begunstige tilknyttede selskaber

- f) at forsyne systembrugerne med de oplysninger, de behøver for at få effektiv systemadgang.

den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet for den i artikel 23, stk. 1, omhandlede nationale regulerende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

Artikel 10

Adskillelse af transmissionssystemoperatører

1. Er transmissionssystemoperatøren en del af et vertikalt integreret selskab, skal vedkommende i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører transmission. Disse regler indebærer ikke en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i transmissionssystemet fra det vertikalt integrerede selskab.

2. For at sikre transmissionssystemoperatørens uafhængighed, jf. stk. 1, gælder følgende minimumskriterier:

- a) de personer, som har ansvaret for ledelsen af transmissionssystemoperatøren, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede elektricitetsselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, distribution og forsyning af elektricitet
- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervsmæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af transmissionssystemoperatøren måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
- c) transmissionssystemoperatøren skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af det integrerede elektricitetsselskab for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde og udvikle nettet. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 23, stk. 2, af midler investeret i et datterselskab tilgodeses. Navnlig skal moderselskabet kunne godkende transmissionssystemoperatørens årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for datterselskabets gældsætning. Moderselskabet kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af transmissionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument.
- d) transmissionssystemoperatøren skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. En årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af

Artikel 11

Lastfordeling og balancering

1. Uden at det berører den elektricitetsforsyning, som sker i henhold til aftalemæssige forpligtelser, herunder de forpligtelser, der følger af udbudsbetingelserne, er transmissionssystemoperatøren, når han udøver denne aktivitet, ansvarlig for lastfordelingen af produktionsanlæggene i sit område og for brugen af samkøringslinjer med andre systemer.

2. Lastfordelingen af produktionsanlæggene og brugen af samkøringslinjerne sker på grundlag af objektive kriterier, som kan være godkendt af medlemsstaten, og som skal offentliggøres og anvendes på en ikke-diskriminerende måde, der sikrer et velfungerende indre marked for elektricitet. I kriterieopstillingen tages der hensyn til den økonomiske rangfølge af elektricitet fra disponible produktionsanlæg eller fra overførsel via samkøringslinjer, og der tages hensyn til de tekniske begrænsninger i systemet.

3. En medlemsstat kan kræve, at systemoperatøren ved lastfordelingen af produktionsanlæg giver forrang til produktionsanlæg, der anvender vedvarende energikilder eller affald, eller som har en samproduktion af elektricitet og varme.

4. En medlemsstat kan af hensyn til forsyningssikkerheden bestemme, at produktionsanlæg, der anvender indenlandske primære energikilder som brændsel, skal gives forrang, dog højst i et omfang pr. kalenderår på 15 % af den totale mængde primærenergi, der er nødvendig for at producere den elektricitet, der forbruges i den pågældende medlemsstat.

5. Medlemsstaterne kan kræve, at transmissionssystemoperatører opfylder mindstekrav med hensyn til vedligeholdelse og udvikling af transmissionssystemet, herunder sammenkoblingskapacitet.

6. Transmissionssystemoperatører anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at dække energitab og reservekapacitet i deres system, når de udøver denne aktivitet.

7. De regler for balancering af elektricitetssystemet, som transmissionssystemoperatørerne fastlægger, skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det samme gælder reglerne for systembrugernes betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for transmissionssystemoperatørers

ydelse af de pågældende tjenester skal fastsættes efter en metode, der er forenelig med artikel 23, stk. 2, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

Artikel 12

Transmissionssystemoperatørers tavshedspligt

Med forbehold af artikel 18 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger har den enkelte transmissionssystemoperatør tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som modtages i forbindelse med udøvelsen af systemoperatørens virksomhed. Oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, videregives på en ikke-diskriminerende måde.

KAPITEL V

DRIFT AF DISTRIBUTIONSSYSTEMET

Artikel 13

Udpegning af distributionssystemoperatører

For en begrænset periode, som fastlægges af medlemsstaterne under hensyntagen til effektivitet og økonomisk balance, udpeger medlemsstaterne eller anmoder medlemsstaterne de virksomheder, som har ansvaret for distributionsfaciliteter, om at udpege en eller flere distributionssystemoperatører. Medlemsstaterne påser, at distributionssystemoperatørerne handler i overensstemmelse med artikel 14-16.

Artikel 14

Distributionssystemoperatørernes opgaver

1. Distributionssystemoperatøren opretholder et sikkert, pålideligt og effektivt distributionssystem i sit område under behørig hensyntagen til miljøet.
2. Systemoperatøren må i intet tilfælde forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og må navnlig ikke begunstige sine tilknyttede selskaber.
3. Distributionssystemoperatøren forsyner systembrugerne med de oplysninger, der er nødvendige for at få effektiv adgang til systemet.
4. En medlemsstat kan kræve, at systemoperatøren ved lastfordelingen af produktionsanlæggene giver forrang til produktionsanlæg, der anvender vedvarende energikilder eller affald, eller som har en kombineret kraft-varme-produktion.
5. Distributionssystemoperatørerne anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at dække energitab og reservekapacitet i deres system, når de optræder i denne egenskab.

Dette krav berører ikke anvendelse af elektricitet, der er erhvervet i henhold til kontrakter, der er indgået inden den 1. januar 2002.

6. Når distributionssystemoperatørerne er ansvarlige for at balancere elektricitetsdistributionssystemet, skal de regler, som de fastlægger med henblik herpå, være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det samme gælder reglerne for systembrugernes betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for distributionssystemoperatørers ydelse af de pågældende tjenester skal fastsættes i henhold til artikel 23, stk. 2, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

7. Når distributionssystemoperatøren planlægger at udvide distributionsnettet, skal systemoperatøren overveje foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring og/eller decentraliseret produktion, som muligvis kan erstatte behovet for at forbedre eller erstatte elektricitetskapacitet.

Artikel 15

Adskillelse af distributionssystemoperatører

1. Er distributionssystemoperatøren en del af et vertikalt integreret selskab, skal vedkommende i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Disse regler indebærer ikke en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i distributionssystemet fra det vertikalt integrerede selskab.
2. Ud over kravene i stk. 1 skal distributionssystemoperatøren, når denne er en del af et vertikalt integreret selskab, være uafhængig hvad angår organisation og beslutningstagning fra de andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Med henblik herpå gælder følgende minimumskriterier:
 - a) de personer, som har ansvaret for ledelsen af distributionssystemoperatøren, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede elektricitetsselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, transmission og forsyning af elektricitet
 - b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervsmæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af distributionssystemoperatøren måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
 - c) distributionssystemoperatøren skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af det integrerede elektricitetsselskab for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde eller udvikle nettet. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der

er indirekte reguleret i henhold til artikel 23, stk. 2, af midler investeret i et datterselskab tilgodeses. Navnlig skal moderselskabet kunne godkende distributionssystemoperatørens årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for datterselskabets gældssætning. Moderselskabet kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af distributionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument

- d) distributionssystemoperatøren skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. En årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet, for den i artikel 23, stk. 1, omhandlede nationale regulerende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

Medlemsstaterne kan bestemme, at stk. 1 og 2 ikke gælder for integrerede elektricitetsselskaber, der betjener færre end 100 000 tilkoblede kunder eller små isolerede systemer.

Artikel 16

Distributionssystemoperatørers tavshedspligt

Med forbehold af artikel 18 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger har distributionssystemoperatøren tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som modtages i forbindelse med udøvelsen af systemoperatørens virksomhed, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde.

Artikel 17

Operatøren for et kombineret system

Artikel 10, stk. 1, og artikel 15, stk. 1, er ikke til hinder for, at et kombineret transmissions- og distributionssystem kan drives af en operatør, der er uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører drift af transmissions- eller distributionssystemer, og som opfylder kravene i litra a)-d), idet disse regler ikke indebærer en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i det kombinerede system fra det vertikalt integrerede selskab:

- a) personer, som har ansvaret for ledelsen af operatøren for det kombinerede system, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede elektricitetsselskab, der

direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift eller forsyning af elektricitet

- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervsmæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af operatøren for det kombinerede system måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
- c) operatøren for det kombinerede system skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af det integrerede elektricitetsselskab for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde og udvikle nettet. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 23, stk. 2, af midler investeret i et datterselskab tilgodeses. Navnlig skal moderselskabet kunne godkende distributionssystemoperatørens årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for datterselskabets gældssætning. Moderselskabet kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af transmission- og distributionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument

- d) operatøren for det kombinerede system skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. En årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet, for den i artikel 23, stk. 1, omhandlede regulerende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

KAPITEL VI

REGNSKABSMÆSSIG ADSKILLELSE OG GENNEMSIGTIGHED I REGNSKABERNE

Artikel 18

Adgang til regnskaber

1. Medlemsstaterne eller enhver kompetent myndighed, som de udpeger, herunder de i artikel 23 omhandlede regulerende myndigheder skal i det omfang, det er nødvendigt, for at de kan udføre deres hverv, have adgang til elektricitetsselskabers regnskaber, jf. artikel 19.

2. Medlemsstaterne og enhver udpeget kompetent myndighed, herunder de i artikel 23 omhandlede regulerende myndigheder har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger. Medlemsstaterne kan beslutte, at sådanne oplysninger kan offentliggøres, hvor dette er nødvendigt for, at de kompetente myndigheder kan udføre deres hverv.

Artikel 19

Regnskabsmæssig adskillelse

1. Medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at elektricitetsselskabers regnskaber føres i overensstemmelse med stk. 2-3.

2. Elektricitetsselskaber skal, uanset ejerforhold og juridisk status, udarbejde årsregnskaber og lade disse revidere og offentliggøre i overensstemmelse med de bestemmelser i national lovgivning om kapitalselskabers årsregnskaber, som er vedtaget i medfør af Rådets fjerde direktiv 78/660/EØF af 25. juli 1978 på grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g) (*), om årsregnskaberne for visse selskabsformer ⁽¹⁾.

Selskaber, som ikke er retligt forpligtede til at offentliggøre deres årsregnskaber, skal på deres hovedsæde opbevare en kopi, som skal kunne konsulteres af offentligheden.

3. Elektricitetsselskaber skal i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber over hver af deres transmissions- og distributionsaktiviteter, således som de skulle gøre, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber, med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning. De skal også føre regnskaber, som kan være konsoliderede, over andre elektricitetsaktiviteter, der ikke vedrører transmission og distribution. Indtil den 1. juli 2007 skal de føre separate regnskaber over forsyningsaktiviteter til privilegerede kunder og forsyningsaktiviteter til ikke-privilegerede kunder. Indtægter fra ejerskab af transmissions-/distributionssystemet specificeres i regnskaberne. Der skal i relevant omfang føres konsoliderede regnskaber over andre ikke-elektricitetsrelaterede aktiviteter. De interne regnskaber skal omfatte en særskilt balance og en særskilt resultatopgørelse for hver aktivitet.

4. Under den i stk. 2 omhandlede revision skal det især undersøges, om forpligtelsen til at undgå forskelsbehandling og krydssubsidiering, jf. stk. 3, overholdes.

(*) Titlen på direktiv 78/660/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdam-traktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til traktatens artikel 54, stk. 3, litra g).

⁽¹⁾ EFT L 222 af 14.8.1978, s. 11. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/65/EF (EFT L 283 af 27.10.2001, s. 28).

KAPITEL VII

TILRETTELÆGGELSE AF SYSTEMADGANGEN

Artikel 20

Tredjeparts adgang

1. Medlemsstaterne sikrer, at der indføres en ordning for tredjeparts adgang til transmissions- og distributionssystemerne, som bygger på offentliggjorte tariffer, som gælder alle privilegerede kunder, og som anvendes objektivt og uden at diskriminere mellem systembrugere. Medlemsstaterne sikrer, at tarifferne eller de metoder, de er baseret på, er godkendt forud for deres ikrafttræden i overensstemmelse med artikel 23, og at disse tariffer — og metoderne, hvor kun disse godkendes — offentliggøres, inden de træder i kraft.

2. En transmissions- eller distributionssystemoperatør kan nægte adgang, hvis systemet ikke har den nødvendige kapacitet. Afslaget skal begrundes behørigt, særlig under hensyntagen til artikel 3. Medlemsstaterne sikrer, at transmissions- eller distributionssystemoperatøren i givet fald, og når der nægtes adgang, giver relevante oplysninger om de foranstaltninger, der vil være nødvendige for at styrke nettet. Den part, som anmoder om sådanne oplysninger, kan pålægges et rimeligt gebyr, som afspejler omkostningerne ved at fremlægge sådanne oplysninger.

Artikel 21

Markedsåbning og gensidighed

1. Medlemsstaterne sikrer, at de privilegerede kunder:

a) indtil den 1. juli 2004 omfatter: privilegerede kunder i henhold til artikel 19, stk. 1, 2 og 3, i direktiv 96/92/EF. Medlemsstaterne offentliggør inden den 31. januar hvert år kriterierne for definitionen af disse privilegerede kunder

b) senest fra den 1. juli 2004 omfatter: alle erhvervskunder

c) fra den 1. juli 2007 omfatter: alle kunder.

2. For at undgå skævheder i åbningen af elektricitetsmarkederne:

a) må elektricitetsforsyningsaftaler med en privilegeret kunde i en anden medlemsstats system ikke være forbudt, hvis kunden betragtes som privilegeret i begge systemer

b) kan Kommissionen i tilfælde, hvor transaktioner som beskrevet i litra a) afvises, fordi kunden kun er privilegeret i et af de to systemer, efter anmodning fra den medlemsstat, hvor den privilegerede kunde hører hjemme, og under hensyntagen til markedssituationen og den fælles interesse pålægge den transaktionsafvisende part at gennemføre den ønskede forsyning.

Artikel 22

Direkte linjer

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at muliggøre:

- a) at alle elektricitetsproducenter og alle elektricitetsforsyningsselskaber, der er etableret på deres område, kan forsyne deres egne faciliteter samt deres datterselskaber og privilegerede kunder via en direkte linje
- b) at enhver privilegeret kunde på deres område kan blive forsynet med elektricitet fra en producent og et elektricitetsforsyningsselskab via en direkte linje.

2. Medlemsstaterne fastlægger kriterierne for tildeling af bevillinger til etablering af direkte linjer på deres område. Disse kriterier skal være objektive og ikke-diskriminerende.

3. Muligheden for at levere elektricitet via en direkte linje, jf. stk. 1, berører ikke muligheden for at indgå elektricitetsforsyningsaftaler i henhold til artikel 20.

4. Medlemsstaterne kan gøre bevillingen til etablering af en direkte linje betinget af, enten at systemadgang er blevet nægtet på grundlag af artikel 20, eller at der indledes en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til artikel 23.

5. Medlemsstaterne kan nægte at give bevilling til etablering af en direkte linje, hvis en sådan bevilling strider mod bestemmelserne i artikel 3. Et sådant afslag skal begrundes behørigt.

Artikel 23

Regulerende myndigheder

1. Medlemsstaterne udpeger et eller flere kompetente organer, der fungerer som regulerende myndigheder. Disse myndigheder skal være totalt uafhængige af interesser i elektricitetsindustrien. De skal som led i anvendelsen af denne artikel i det mindste have ansvar for at sikre, at der ikke sker forskelsbehandling, at der er effektiv konkurrence, og at markedet fungerer effektivt, idet de navnlig overvåger:

- a) reglerne for styring og tildeling af samkøringskapacitet i samråd med den eller de nationale regulerende myndigheder i de medlemsstater, hvormed der er samkøringsforbindelser
- b) ordninger til at klare kapacitetsbegrænsninger i det nationale elektricitetssystem
- c) den tid, det tager transmissions- og distributionsselskaber at foretage tilslutninger og reparationer
- d) transmissions- og distributionssystemoperatørers offentliggørelse af relevante oplysninger om samkøringslinjer, brug af nettet og tildeling af kapacitet til interesserede parter, under hensyntagen til behovet for at behandle oplysninger, der ikke forelægges samlet, som forretningsmæssigt fortrolige
- e) den effektive adskillelse af regnskaber, som anført i artikel 19, for at sikre, at der ikke sker krydssubsidiering mellem produktions-, transmissions-, distributions- og forsyningsaktiviteter
- f) vilkår, betingelser og tariffer for tilslutning af nye elektricitetsproducenter for at garantere, at de er objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, især ved at tage fuldt hensyn til omkostninger og fordele ved de forskellige teknologier vedrørende vedvarende energikilder, decentral produktion og kombineret kraftvarme
- g) det omfang, i hvilket transmissions- og distributionssystemoperatører opfylder deres forpligtelser i henhold til artikel 9 og 14
- h) omfanget af gennemsigtighed og konkurrence.

De myndigheder, der er oprettet i medfør af denne artikel, offentliggør en årlig rapport om deres overvågningsopgaver, jf. litra a)-h).

2. De regulerende myndigheder skal have ansvaret for fastsættelse eller godkendelse af i det mindste de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, inden de træder i kraft, for:

- a) tilslutning og adgang til nationale net, herunder transmissions- og distributionstariffer. Tarifferne eller metoderne skal være udformet således, at de nødvendige investeringer i nettene kan gennemføres på en sådan måde, at investeringerne sikrer nettenes levedygtighed
- b) tilvejebringelse af balanceringsydelser.

3. Uanset stk. 2 kan medlemsstaterne fastsætte, at de regulerende myndigheder skal forelægge de tariffer eller i det mindste de metoder, der er anført i stk. 2, samt de ændringer, der er anført i stk. 4, til formel godkendelse. Det relevante organ skal i sådanne tilfælde have beføjelse til enten at vedtage eller at forkaste et udkast til afgørelse herom fra tilsynsmyndighederne.

Disse tariffer eller metoder eller ændringer heri offentliggøres sammen med afgørelsen om den formelle vedtagelse. En formel forkastelse af et udkast til afgørelse samt begrundelsen herfor offentliggøres ligeledes.

4. De regulerende myndigheder skal have beføjelse til at kræve, at transmissions- og distributionssystemoperatørerne om nødvendigt skal ændre de i stk. 1, 2 og 3 omhandlede vilkår og betingelser, tariffer, regler, ordninger og metoder for at sikre, at disse er proportionelle og anvendes på en ikke-diskriminerende måde.

5. Enhver part, der ønsker at klage over en transmissions- eller distributionssystemoperatør for så vidt angår de i stk. 1, 2 og 4 omhandlede spørgsmål, kan indbringe en klage for den regulerende myndighed, som i sin egenskab af tvistbilæggelsesmyndighed skal træffe en afgørelse inden to måneder efter modtagelsen af klagen. Denne periode kan forlænges med yderligere to måneder, hvis den regulerende myndighed ønsker yderligere oplysninger. Denne periode kan forlænges yderligere med klagerens samtykke. En sådan afgørelse har bindende virkning, medmindre og indtil den underkendes efter påklage.

Hvis en klage vedrører tilslutningstariffer for større nye produktionsanlæg, kan den regulerende myndighed forlænge perioden på to måneder.

6. Enhver part, der er berørt, og som har ret til at klage over en afgørelse vedrørende metoder, som er truffet i henhold til stk. 2, 3 eller 4, eller, når den regulerende myndighed har pligt til at foretage høring over de foreslåede metoder, kan senest inden to måneder efter offentliggørelsen af afgørelsen eller forslaget til afgørelse, eller hurtigere, hvis fastsat af medlemsstaterne, klage over afgørelsen. En sådan klage har ikke opsættende virkning.

7. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger for at sikre, at de regulerende myndigheder kan udføre de i stk. 1-5 omhandlede opgaver effektivt og hurtigt.

8. Medlemsstaterne udarbejder passende, effektive mekanismer med henblik på regulering, kontrol og gennemsigtighed for at hindre ethvert misbrug af dominerende stilling, navnlig til skade for forbrugerne, og enhver form for aggressiv adfærd. Disse mekanismer skal tilgodese traktatens bestemmelser, særlig artikel 82.

De enkelte medlemsstaters ansvarlige myndigheder forelægger hvert år den 31. juli frem til 2010 i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen en rapport for Kommissionen om markedsdominans og aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd. Denne rapport skal også indeholde en gennemgang af

ændringer i ejerskabsforholdene samt af de praktiske foranstaltninger, som er truffet på nationalt plan for at sikre et tilstrækkeligt spektrum af markedsaktører eller for at forøge samkøringen og konkurrencen. Fra 2010 udarbejder de kompetente myndigheder en sådan rapport hvert andet år.

9. Medlemsstaterne sikrer, at der træffes passende foranstaltninger, herunder at der indledes forvaltningsretlige eller strafferetlige procedurer i overensstemmelse med national ret, mod de ansvarlige fysiske og juridiske personer, hvis bestemmelserne om fortrolig behandling i dette direktiv ikke er blevet overholdt.

10. I tilfælde af grænseoverskridende tvister er den beslutende tvistbilæggelsesmyndighed den regulerende myndighed, der har kompetence i forhold til den systemoperatør, som nægter brug af eller adgang til systemet.

11. Indbringelse af en klage, jf. stk. 5 og 6, udelukker ikke anvendelse af retsmidler i henhold til fællesskabsretten og national ret.

12. De nationale tilsynsmyndigheder bidrager til udviklingen af det indre marked og lige konkurrencevilkår ved at samarbejde indbyrdes og med Kommissionen på en gennemsigtig måde

KAPITEL VIII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 24

Beskyttelsesforanstaltninger

Opstår der en pludselig krise på energimarkedet, eller opstår der fare for personers fysiske sikkerhed, for apparaters eller anlægs driftssikkerhed eller systemets integritet, kan en medlemsstat midlertidigt træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.

Sådanne foranstaltninger må ikke forstyrre den måde, hvorpå det indre marked fungerer, mere end højst nødvendigt og må ikke være mere vidtgående, end det er strengt nødvendigt for at afhjælpe de pludselige vanskeligheder, der er opstået.

Den pågældende medlemsstat underretter omgående de øvrige medlemsstater om foranstaltningerne og underretter samtidig Kommissionen, som kan beslutte, at medlemsstaten skal ændre eller ophæve foranstaltningerne, hvis de medfører konkurrenceforvridning og påvirker samhandelen negativt på en måde, som strider imod den fælles interesse.

Artikel 25

Overvågning af import af elektricitet

Medlemsstaterne informerer hver tredje måned Kommissionen om den import af elektricitet, målt i fysiske strømme, der har fundet sted fra tredjelande i de foregående tre måneder.

Artikel 26

Undtagelser

1. Medlemsstater, som efter dette direktivs ikrafttræden kan påvise, at der er betydelige problemer forbundet med driften af deres små isolerede systemer, kan anmode om undtagelser fra de relevante bestemmelser i kapitel IV, V, VI og VII, samt kapitel III i tilfælde af mikro isolerede systemer, for så vidt angår renovering, opgradering og udvidelse af eksisterende kapacitet; sådanne undtagelser kan indrømmes dem af Kommissionen. Denne underretter under iagttagelse af kravet om fortrolighed medlemsstaterne om sådanne anmodninger, inden den træffer afgørelse. Afgørelsen offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. Denne artikel gælder også for Luxembourg.

2. En medlemsstat, som efter direktivets ikrafttræden af tekniske grunde har væsentlige problemer med at åbne sit marked for visse begrænsede grupper af erhvervskunder, jf. artikel 21, stk. 1, litra b), kan anmode om undtagelse fra denne bestemmelse, som Kommissionen kan indrømme den for en periode på højst 18 måneder efter den i artikel 30, stk. 1, anførte dato. En sådan undtagelse ophører under alle omstændigheder på den i artikel 21, stk. 1, litra c), anførte dato.

Artikel 27

Revisionsprocedure

Hvis Kommissionen på grundlag af konklusionen i den i artikel 28, stk. 3, nævnte rapport — på grund af den effektive måde, hvorpå der er blevet givet netadgang i en medlemsstat, som har sikret fuldstændig, ikke-diskriminerende og uhindret netadgang — må konstatere, at visse forpligtelser, som dette direktiv pålægger selskaberne (herunder forpligtelserne vedrørende distributionssystemoperatørernes selskabsmæssige uafhængighed) ikke står i forhold til det mål, der søges nået, kan den berørte medlemsstat anmode Kommissionen om at blive undtaget fra det pågældende krav.

Medlemsstaten skal omgående meddele Kommissionen sin anmodning samt alle de oplysninger, som er nødvendige for at dokumentere, at konklusionen i rapporten om, at der sikres effektiv netadgang, vil blive fastholdt.

Inden tre måneder efter at Kommissionen er blevet underrettet om anmodningen, vedtager den en udtalelse om den berørte medlemsstats anmodning og forelægger eventuelt forslag for Europa-Parlamentet og Rådet om at ændre de relevante

bestemmelser i direktivet. Kommissionen kan i forslag til ændring af direktivet foreslå at undtage den berørte medlemsstat fra særlige krav, hvis denne medlemsstat i givet fald gennemfører lige så effektive foranstaltninger.

Artikel 28

Rapportering

1. Kommissionen overvåger og evaluerer anvendelsen af dette direktiv og forelægger inden udgangen af det første år efter dette direktivs ikrafttræden og derefter hvert år en samlet situationsrapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten skal mindst indeholde følgende:

- a) indhøstede erfaringer og fremskridt med hensyn til skabelsen af et fuldstændigt og velfungerende indre elektricitetsmarked og de resterende hindringer herfor, herunder aspekter som markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd og den måde, hvorpå disse indvirker på markedsfordelingen
- b) i hvilket omfang kravene vedrørende adskillelse og tariffer i dette direktiv har medvirket til at sikre en retfærdig og ikke-diskriminerende adgang til Fællesskabets elektricitetssystem og ensartede konkurrenceniveauer, samt hvilke økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvenser åbningen af elektricitetsmarkedet har haft for kunderne
- c) en undersøgelse af spørgsmål vedrørende systemkapaciteten og forsyningssikkerheden for elektricitet i Fællesskabet, navnlig den eksisterende og forventede balance mellem efterspørgsel og udbud, under hensyntagen til den fysiske kapacitet for udveksling mellem områder
- d) foranstaltninger, der træffes i medlemsstaterne til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører, og som vil være genstand for særlig opmærksomhed
- e) implementeringen af undtagelsen i henhold til artikel 15, stk. 2, med henblik på en eventuel revision af tærsklen
- f) en generel vurdering af de fremskridt, der er gjort med hensyn til bilaterale forbindelser med tredjelande, som producerer og eksporterer eller transporterer elektricitet, herunder fremskridt med hensyn til markedsintegration, elektricitetshandelens samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser, handel og adgang til sådanne tredjelands net
- g) eventuelle harmoniseringsbehov, der ikke har tilknytning til direktivets bestemmelser

- h) en beskrivelse af, hvordan medlemsstaterne i praksis har gennemført kravene med hensyn til energimærkning som anført i artikel 3, stk. 6, og hvordan der er blevet taget hensyn til henstillinger fra Kommissionen herom.

Denne rapport kan eventuelt indeholde henstillinger, navnlig vedrørende mærkningsbestemmelsens anvendelsesområde og udformning, herunder den måde, hvorpå der henvises til eksisterende referencekilder og især indholdet af disse kilder, navnlig hvorledes information om den miljømæssige indvirkning af i det mindste CO₂-emissioner og radioaktivt affald fra elektricitetsproduktion fra forskellige energikilder kan tilvejebringes på en gennemsigtig, let tilgængelig og sammenlignelig måde i hele EU, og hvorledes medlemsstaternes foranstaltninger for at kontrollere nøjagtigheden af leverandørernes oplysninger kan forenkles, samt foranstaltninger for at modvirke negative virkninger af markedsdominans og markedsconcentration.

2. Hvert andet år skal den i stk. 1 nævnte rapport også indeholde en analyse af de forskellige foranstaltninger, der er truffet i medlemsstaterne for at opfylde offentlige serviceforpligtelser, og en vurdering af, hvor effektive de har været, især deres indvirkning på konkurrencen på elektricitetsmarkedet. Denne rapport kan i givet fald indeholde henstillinger vedrørende foranstaltninger, der skal træffes på nationalt plan, for at opnå høje standarder for offentlige tjenesteydelser eller foranstaltninger, der skal forhindre opdeling af markedet.

3. Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2006 Europa-Parlamentet og Rådet en detaljeret rapport om fremskridtene med hensyn til at etablere det indre marked for elektricitet. Rapporten skal navnlig omhandle:

- eksistensen af en ikke-diskriminerende netadgang
- effektiv regulering
- udviklingen af samkøringsinfrastruktur og forsyningsikkerhedssituationen i Fællesskabet
- i hvilken udstrækning små virksomheder og private får det fulde udbytte af markedets åbning, navnlig for så vidt angår standarden af de offentlige tjenesteydelser og forsyningspligten
- i hvilken udstrækning markederne i praksis er åbne for effektiv konkurrence, herunder aspekter som markedsdominans, markedsconcentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd
- i hvilken udstrækning kunderne reelt skifter leverandører og genforhandler tariffer

- prisudviklingen, herunder forsyningspriserne, i forhold til graden af markedsåbning

- erfaringer indhøstet i forbindelse med anvendelsen af direktivet med hensyn til den effektive uafhængighed af systemoperatører i vertikalt integrerede selskaber, og om der ud over funktionel uafhængighed og regnskabsmæssig adskillelse er udviklet andre foranstaltninger, som har virkninger, der svarer til selskabsmæssig selskabsretlig adskillelse.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre høje standarder for offentlige tjenesteydelser.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre distributionssystemoperatørernes fulde og effektive uafhængighed inden den 1. juli 2007. Om nødvendigt omfatter disse forslag i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen også foranstaltninger til at imødegå problemer i forbindelse med markedsdominans, markedsconcentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd.

Artikel 29

Ophævelse

Direktiv 90/547/EØF ophæves med virkning fra den 1. juli 2004.

Direktiv 96/92/EF ophæves herved fra den 1. juli 2004; dette berører dog ikke medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til fristerne for gennemførelse og anvendelse af nævnte direktiv. Henvisninger til det ophævede direktiv betragtes som henvisninger til nærværende direktiv og læses i henhold til sammenligningstabellen i bilag B.

Artikel 30

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 1. juli 2004. De underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne kan udsætte gennemførelsen af artikel 15, stk. 1, indtil den 1. juli 2007. Dette berører ikke kravene i artikel 15, stk. 2.

3. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 31

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 32

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 26. juni 2003.

På Europa-Parlamentets vegne

P. COX

Formand

På Rådets vegne

A. TSOCHATZOPOULOS

Formand

BILAG A

Foranstaltninger vedrørende forbrugerbeskyttelse

Med forbehold af Fællesskabets bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, særlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF ⁽¹⁾ og Rådets direktiv 93/13/EF ⁽²⁾, skal de foranstaltninger, der henvises til i artikel 3, sikre, at kunder:

- a) har ret til en kontrakt med deres elleverandør, idet der i kontrakten angives følgende:
 - leverandørens navn og adresse
 - hvilke ydelser der leveres og på hvilket kvalitetsniveau, samt tidspunkt for første tilslutning
 - de typer vedligeholdelsesservice, der eventuelt tilbydes
 - hvordan aktuel information om gældende tariffer og vedligeholdsgebyrer kan indhentes
 - kontraktens løbetid, betingelserne for fornyelse og afslutning af ydelserne og af kontrakten samt en eventuel ret til opsigelse
 - eventuel erstatning eller tilbagebetaling, hvis det i kontrakten fastsatte kvalitetsniveau ikke overholdes, og
 - hvordan procedurerne for bilægelse af tvister, jf. litra f), iværksættes.
- Betingelserne skal være rimelige og velkendte på forhånd. Under alle omstændigheder underrettes der om betingelserne forud for kontraktens indgåelse eller bekræftelse. Hvis kontrakterne indgås via mellemmand, underrettes der også om betingelserne forud for kontraktens indgåelse
- b) underrettes med passende varsel, hvis leverandøren agter at ændre kontraktbestemmelserne, og orienteres om deres ret til at hæve kontrakten, når de modtager denne underretning. Leverandørerne giver deres kunder direkte meddelelse om enhver gebyrforhøjelse, idet dette skal ske på et passende tidspunkt og senest én normal faktureringsperiode efter forhøjelsens ikrafttræden. Medlemsstaterne sikrer, at kunderne kan hæve kontrakten, hvis de ikke godkender de nye betingelser, som elleverandøren har underrettet dem om
- c) modtager gennemsigtige oplysninger om gældende priser og tariffer og om standardvilkår og betingelser for adgang til og brug af elleverancer
- d) tilbydes et bredt udvalg af betalingsmetoder. Enhver forskel i vilkår og betingelser skal afspejle leverandørens udgifter ved de forskellige betalingssystemer. De generelle vilkår og betingelser skal være rimelige og gennemsigtige. De skal anføres i et klart og forståeligt sprog. Kunderne skal beskyttes mod urimelige eller vildledende salgsmetoder
- e) ikke skal betale for at skifte leverandør
- f) nyder godt af gennemsikkelige, enkle og billige procedurer for behandling af deres klager. Sådanne procedurer skal gøre det muligt at bilægge tvister hurtigt og rimeligt og skal, hvis det skønnes hensigtsmæssigt, indeholde bestemmelser om et erstatnings- og/eller tilbagebetalingssystem. Når det er muligt, bør principperne i Kommissionens henstilling 98/257/EF ⁽³⁾ følges
- g) informeres om deres rettigheder med hensyn til forsyningspligt, hvis de er omfattet af forsyningspligt i henhold til de bestemmelser, medlemsstaterne har vedtaget i medfør af artikel 3, stk. 3.

⁽¹⁾ EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EFT L 95 af 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EFT L 115 af 17.4.1998, s. 31.

BILAG B

Sammenligningstabel

Direktiv 96/92/EF	Dette direktiv	
Artikel 1	Artikel 1	Anvendelsesområde
Artikel 2	Artikel 2	Definitioner
Artikel 3 og artikel 10, stk. 1	Artikel 3	Offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse
—	Artikel 4	Overvågning af forsyningssikkerheden
Artikel 7, stk. 2	Artikel 5	Tekniske forskrifter
Artikel 4 og 5	Artikel 6	Bevillingsprocedure med henblik på ny kapacitet
Artikel 4 og 6	Artikel 7	Udbud med henblik på ny kapacitet
Artikel 7, stk. 1	Artikel 8	Udpegning af transmissionssystemoperatører
Artikel 7, stk. 3, 4 og 5	Artikel 9	Transmissionssystemoperatørernes opgaver
Artikel 7, stk. 6	Artikel 10	Adskillelse af transmissionssystemoperatører
Artikel 8	Artikel 11	Lastfordeling og afstemning
Artikel 9	Artikel 12	Transmissionssystemoperatørernes tavshedspligt
Artikel 10 stk. 2 og 3	Artikel 13	Udpegning af distributionssystemoperatører
Artikel 11	Artikel 14	Distributionssystemoperatørernes opgaver
—	Artikel 15	Adskillelse af distributionssystemoperatører
Artikel 12	Artikel 16	Distributionssystemoperatørernes tavshedspligt
—	Artikel 17	Operatøren for et kombineret system
Artikel 13	Artikel 18	Adgang til regnskaber
Artikel 14	Artikel 19	Regnskabsmæssig adskillelse
Artikel 15-18	Artikel 20	Tredjeparts adgang
Artikel 19	Artikel 21	Markedsåbning og gensidighed
Artikel 21	Artikel 22	Direkte linjer
Artikel 20, stk. 3 og 4, og artikel 22	Artikel 23	Regulerende myndigheder
Artikel 23	Artikel 24	Beskyttelsesforanstaltninger
—	Artikel 25	Overvågning af import af elektricitet
Artikel 24	Artikel 26	Undtagelser
—	Artikel 27	Revisionsprocedure
Artikel 25 og 26	Artikel 28	Rapportering
—	Artikel 29	Ophævelse
Artikel 27	Artikel 30	Gennemførelse
Artikel 28	Artikel 31	Ikrafttræden
Artikel 29	Artikel 32	Adressater
	Bilag A	Foranstaltninger vedrørende forbrugerbeskyttelse